

Informācija par Saeimā 2012.gada 29.novembrī pieņemtajā Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā noteiktajām pašvaldību tiesībām un pienākumiem:

1. Priekšvēlēšanu laika posmā, kas ir sācies ar 2013.gada 2.februāri, pašvaldībai un tās institūcijām, kā arī kapitālsabiedrībai, kurā pašvaldībai pieder vairāk nekā 50 procenti kapitāla daļu (akciju) (turpmāk – kapitālsabiedrība) atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 23.pantam ir aizliegts radīt priekšrocības vai ierobežojumus kādam aģitācijas veicējam priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojumam publiskās vietās. Ja pašvaldība, tās institūcija vai kapitālsabiedrība piešķir aģitācijas veicējam tiesības izvietot aģitācijas materiālus vietās, kur tos saskaņā ar likumu nav aizliegts izvietot, šai institūcijai vai kapitālsabiedrībai ir pienākums dot iespēju iegūt šādas tiesības ar tādiem pašiem noteikumiem arī citiem aģitācijas veicējiem, kuri to vēlas.

2. Priekšvēlēšanu laika posmā aģitācijas veicējam ir tiesības veikt priekšvēlēšanu aģitāciju, publiskās lietošanas ārtelpās neatkarīgi no īpašuma piederības tai skaitā, publiskās ārtelpās uzrunāt vēlētājus, dalīt bukletus, avīzes un citus priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus, kā arī novietot tur galdus un uzslīet teltis un pārvietojamas nojumes. Publiskās lietošanas ārtelpas Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma izpratnē ir laukumi, skvēri, parki, ielas, ceļi, tilti, tuneļi un citas tamlīdzīgas vietas, kas neatkarīgi no īpašuma piederības attiecīgajā laikā bez maksas vai par maksu ir publiski pieejamas nenoteiktam personu lokam.

Minēto tiesību īstenošanai aģitācijas veicējam ir jāsaņem attiecīgās vietas īpašnieka (valdītāja) rakstveidā saskaņojums, kā arī par savu tiesību īstenošanu vismaz trīs dienas iepriekš jāinformē pašvaldība. Pašvaldībai savukārt pēc minētā aģitācijas veicēja rakstveida paziņojuma par galdus novietojumu, teltis vai pārvietojamu nojumju uzslīšanu priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanai saņemšanas, sniedz tam informāciju par to, kas ir attiecīgās vietas īpašnieks (valdītājs), ja aģitācijas veicējs to ir lūdzis.

Papildus vēršam uzmanību, ka saskaņojums ar īpašnieku (valdītāju) nav nepieciešams, ja attiecīgās vietas vienīgais īpašnieks vai visi kopīpašnieki ir valsts vai atvasinātu publisku personu institūcija vai kapitālsabiedrība, kurā valstij vai atvasinātai publiskai personai pieder vairāk nekā 50 procenti kapitāla daļu (akciju).

3. Pašvaldībai ar saistošajiem noteikumiem ir tiesības vismaz 120 dienas pirms vēlēšanu dienas noteikt publiskās lietošanas ārtelpas, kur nedrīkst novietot galdus un uzslīet teltis un pārvietojamas nojumes, un laiku, kad nedrīkst novietot galdus un uzslīet teltis un pārvietojamas nojumes. Papildu aizliegumus 120 dienu periodā pirms vēlēšanām pašvaldības var noteikt vienīgi saistībā ar iepriekš neparedzētiem pasākumiem.

4. Ēku telpās, kurās atrodas pašvaldība, tās institūcijas un kapitālsabiedrības, kā arī šādu ēku koplietošanas telpās ir aizliegts izvietot un izplatīt priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus.

5. Pašvaldība un tās institūcijas, kā arī kapitālsabiedrības var piešķirt aģitācijas veicējam telpas, kur rīkot tikšanās ar vēlētājiem. Minētās telpas piešķiramas bez maksas vai par maksu, kas nepārsniedz šo telpu uzturēšanas faktiskos izdevumus.

6. Ja pašvaldība un tās institūcijas, kā arī kapitālsabiedrības, ir piešķīrusi telpas vai citu savu īpašumu vai tās valdījumā nodotu mantu priekšvēlēšanu aģitācijai kādam aģitācijas veicējam, tai ir pienākums dot iespēju izmantot šo īpašumu vai mantu ar tādiem pašiem noteikumiem arī citiem aģitācijas veicējiem, kuri to vēlas.

7. Preses izdevumos, ko izdod pašvaldība, tās institūcijas vai kapitālsabiedrības, kurās pašvaldībai pieder kapitāla daļas (akcijas), kā arī kapitālsabiedrības, kurās vienas vai vairāku valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām piederošās daļas (akcijas) atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, aizliegts izvietot priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus.

Savukārt vēlēšanu dienā, kā arī 30 dienas pirms vēlēšanu dienas minētajos preses izdevumos ir aizliegts ievietot intervijas ar deputātu kandidātiem vai politiskās partijas, politisko partiju apvienības pārvaldes institūciju izvirzītajiem kandidātiem Ministru prezidenta vai ministra amatam, kā arī ievietot tādus rakstus, kuros norādīts, ka tajos pieminētā persona ir deputāta kandidāts vai politiskās partijas, politisko partiju apvienības pārvaldes institūciju izvirzītais Ministru prezidenta vai ministra amata kandidāts.

8. Priekšvēlēšanu aģitācijā ir aizliegta administratīvo resursu izmantošana. Par administratīvo resursu izmantošanu ir uzskatāma pašvaldības, tās institūciju un kapitālsabiedrību, kurās pašvaldībai pieder kapitāla daļas (akcijas), kā arī kapitālsabiedrību, kurās vienas vai vairāku valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām piederošās daļas (akcijas) atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, finanšu līdzekļu, kustamas un nekustamas mantas izmantošana vai pakalpojumu sniegšana priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanai. Par administratīvo resursu izmantošanu tiek uzskatīta arī minēto institūciju reklamēšana par samaksu 30 dienu periodā pirms vēlēšanām, ja attiecīgā reklāma ir saturiski saistīta ar deputāta kandidāta, politiskās partijas, politisko partiju apvienības, kā arī politiskās partijas vai politisko partiju apvienības pārvaldes institūciju izvirzīto kandidātu Ministru prezidenta vai ministra amatam vai ar politisko partiju vai politisko partiju apvienību saistītas personas atspoguļojumu vai šāda kandidāta vai personas darbības atspoguļojumu. Savukārt par administratīvo resursu izmantošanu netiek uzskatīta telpu piešķiršana priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanai.

Atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 33.panta septītajai daļai minētajā pantā noteikto ierobežojumu izpildi kontrolē Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs. Līdz ar to jautājumos, kas saistīti ar administratīvo resursu izmantošanu priekšvēlēšanu aģitācijā, aicinām vērsties Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, kā arī aicinām iepazīties ar biroja izstrādātajiem informatīvajiem materiāliem (piemēram, http://www.knab.gov.lv/uploads/free/politiskas_partijas/seminars_partijas_25_01_2013.pdf).

9. Jautājumus, kas skar priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojumu publiskās lietošanas ārtelpās vai pret publiskās lietošanas ārtelpām (izkārtnes, stendi, afišas, tāfeles, slietņi, novietoti plakāti, reklāma skatlogos un citi tamlīdzīgi reklāmas objekti), reglamentē normatīvie akti par reklāmas izvietojumu, tas ir Reklāmas likums un uz tā pamata izdotie normatīvie akti. Ņemot vērā minēto līdzšinējā maksa, ko pašvaldība iekasēja par aģitācijas materiālu izvietojumu pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām, Saeimas vēlēšanām un pašvaldību vēlēšanām, turpmāk ir nosakāma kā pašvaldības nodeva par reklāmas izvietojumu.